

Høringsnotat

Høringsfrist: 11. desember 2018

Forslag til forskriftsbestemmelser om tildeling av myndighet til Nye Veier AS i medhold av lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 3-7 tredje ledd

1. Innledning

Regjeringen la i Meld. St. 25 (2014-2015) fram et forslag om å opprette et utbyggingsselskap for veg. Stortinget behandlet meldingen 15. juni 2015 med grunnlag i Innst. 362 S, og Stortinget ga sin tilslutning til regjeringens reformarbeid for vegsektoren.

Utbyggingsselskapet Nye Veier AS ble opprettet 4. mai 2015. Utbyggingsselskapet har et helhetlig ansvar for å prioritere og gjennomføre utbygging innenfor porteføljen som selskapet gis ansvaret for. Oppstartsporteføljen består av utvalgte vegstrekninger i riksvegnettet som inngår i TEN-T-vegnettet (Trans-European Transport Network). Det fremgår av Meld. St. 25 (2014-2015) at regjeringen legger opp til at utbyggingsselskapet også skal gis ansvar for drift og vedlikehold av veg det har bygd. Samferdselsdepartementet vil arbeide videre med en samlet plan for selskapets ansvar for drift og vedlikehold, herunder finansiering.

Statens vegvesen skal fortsatt ha ansvar for å bygge ut de deler av TEN-T-vegnettet som Nye Veier AS ikke får ansvaret for. Samtidig vil Statens vegvesen ha ansvar for utbygging, drift og vedlikehold av all riksveg som ikke er en del av TEN-T-vegnettet, og Statens vegvesen skal fortsatt være det sentrale myndighetsorganet innen vegsektoren. Nye Veier AS må ha godkjenning og tillatelse fra offentlig myndighet for sin virksomhet, på linje med det andre utbyggere må ha. På enkelte områder kan det likevel være hensiktsmessig at selskapet gis offentlig myndighet og offentligrettslige oppgaver der dette står i nær sammenheng med selskapets ansvar for utbygging, drift og vedlikehold av veger.

2. Bakgrunn

Stortinget vedtok 14. desember 2015 lov om overføring av offentlige og private rettsforhold fra Statens vegvesen til et statlig utbyggingsselskap for veg. Loven trådte i kraft 1. januar 2016. Med dette var det formelle grunnlaget for å regulere

overgangsspørsmål i tilknytning til overføring av private og offentlige rettsforhold fra Statens vegvesen til utbyggingsselskapet på plass.

Ved lov om endringer i veglova og plan- og bygningsloven (tildeling av myndighet til et statlig utbyggingsselskap for veg) av 16. desember 2016 nr. 100 ble plan- og bygningsloven § 3-7 tredje ledd endret. Endringene trådte i kraft 1. januar 2017. Med hjemmel i bestemmelsen kan departementet i forskrift tillegge et statlig utbyggingsselskap for veg myndighet til å utarbeide og fremme forslag til arealplaner. Myndigheten er begrenset til de deler av planlegging og utbygging av tiltak som selskapet er tillagt ansvaret for. Forskriftshjemmelen har foreløpig ikke vært benyttet, men Nye Veier AS ser nå behov for å få vedtatt en forskrift som nevnt.

I Prop. 159 L (2015-2016) ble omfanget av Nye Veiers myndighet etter plan- og bygningsloven drøftet. Klima- og miljødepartementet pekte i den forbindelse på at Nye Veier AS sitt ansvar for planprogram og kommunedelplan var en forsøksordning som var begrenset til prosjektene E18 Dørdal– Tvedestrand og E18 Arendal– Grimstad, og at forskriftshjemmelen for å delegere myndighet bare kunne benyttes til å delegere ansvaret for kommunedelplan for disse to prosjektene. Klima- og miljødepartementet mente således at et eventuelt senere ansvar for nye prosjekter måtte vurderes etter at man hadde erfaringer fra forsøksordningen. I Prop. 159 L (2015-2016) i punkt 4.4 anerkjente Samferdselsdepartementet dette standpunktet.

Departementet legger til grunn at Samferdselsdepartementet, i samarbeid med Kommunal- og moderniseringsdepartementet, vil gjennomføre en evaluering som nevnt over. Dette bør gjøres før selskapets portefølje skal vurderes på nytt i forbindelse med arbeidet med neste Nasjonal transportplan. Evalueringen vil da danne grunnlag for å ta stilling til om selskapet gjennom endring av forskriften skal få en utvidet myndighet etter § 3-7 når det gjelder kommunedelplaner.

Departementet legger med dette frem forslag til forskriftsbestemmelser som tildeler myndighet til Nye Veier AS med hjemmel i plan- og bygningsloven § 3-7 tredje ledd.

3. Nærmere om plan- og bygningsloven § 3-7 tredje ledd

I henhold til plan- og bygningsloven § 3-7 tredje ledd, kan myndigheter med ansvar for større samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur etter samråd med planmyndigheten utarbeide og fremme forslag til arealplan for slike tiltak, og beslutte å legge slike planer ut til offentlig ettersyn etter bestemmelsene for vedkommende plantype. Tilsvarende kan departementet i forskrift legge slik myndighet til et statlig utbyggingsselskap for veg. Gjeldende kommunale eller regionale planstrategier skal vurderes i forbindelse med planarbeidet. Myndigheten etter § 3-7 omfatter ikke myndighet til å vedta kommuneplan eller reguleringsplan. Denne myndigheten er tillagt planmyndigheten.

Bakgrunnen for at det ble lovfestet en rett for departementet til å legge myndighet etter bestemmelsen til et statlig utbyggingsselskap, var å legge til rette for mer effektive planprosesser for større samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur som selskapet har ansvaret for. Nye Veier AS er gitt et helhetlig ansvar for å prioritere og gjennomføre utbygging innenfor utbyggingsporteføljen som selskapet er gitt ansvar for. Det helhetlige ansvaret omfatter blant annet å framskaffe godkjente planer etter plan- og bygningsloven, erverve nødvendig eiendom, utarbeide konkurransegrunnlag, innhente anbud, inngå kontrakter og være byggherre, herunder føre kontroll og følge opp entreprenørenes arbeider. Viktige forhold knyttet til nasjonale og regionale interesser og hensyn forutsettes normalt avklart på et overordnet nivå gjennom kommunedelplaner, og skal legges til grunn for utarbeidelse av reguleringsplaner for prosjekter selskapet har ansvar for. Nye Veier AS skal også ivareta hensynet til medvirkning, dialog, mv. i henhold til kravene i plan- og bygningsloven.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

I Prop. 159 L (2015-2016) Endringer i veglova og plan- og bygningsloven (tildeling av begrenset myndighet til et statlig utbyggingsselskap for veg) påpekes det at utbyggingsselskapet får en del oppgaver og plikter som i dag ligger hos Statens vegvesen. Oppgavene som flyttes har tilknytning til selskapets virksomhet med utbygging, drift og vedlikehold av veg, og er en naturlig konsekvens av opprettelsen av utbyggingsselskapet Nye Veier AS. Departementet antar at de oppgavene som legges til selskapet med hjemmel i forskriften vil ha liten økonomisk betydning for staten. Eventuelle statlige merutgifter dekkes innenfor Samferdselsdepartementets gjeldende budsjettammer.

5. Merknader til forskriftsbestemmelsene

Til § 1 Tildeling av myndighet til Nye Veier AS for å utarbeide og fremme arealplan

Bestemmelsen fastslår at Nye Veier AS gis myndighet til etter samråd med planmyndigheten å utarbeide og fremme forslag til arealplaner for større samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur, samt å beslutte å legge slike planer ut til offentlig ettersyn etter bestemmelsene for vedkommende plantype. Bakgrunnen for delegasjonsadgangen i plan- og bygningsloven § 3-7 tredje ledd er at Nye Veier AS skal stilles i samme posisjon, og bli mest mulig likestilt med Statens vegvesen i de deler av planleggingen og utbyggingen av tiltak som selskapet til enhver tid er blitt tillagt ansvar for.

Myndigheten som tildeles Nye Veier AS gjennom forskriften gjelder forslag til reguleringsplaner for den utbyggingsportefølje som Nye Veier AS til enhver tid er overført ansvaret for. For kommunedelplaner er myndigheten avgrenset til å omfatte prosjektene E18 Dørdal-Tvedestrand og E18 Arendal-Grimstad. Nye Veier AS har for

tiden fire utbyggingsområder i veiporteføljen. Utbyggingsområdene er E18 Langangen-Grimstad, E39 Kristiansand-Sandnes, E6 Mjøsregionen og E6 Trøndelag.

Til § 2 Forbud mot delegering av myndighet

Bestemmelsen fastslår at myndighet som i § 1 er lagt til Nye Veier AS ikke kan delegeres videre.

Til § 3 Ikrafttredelse av forskriften

Departementet tar sikte på at forskriften trer i kraft straks.

6. Forslag til forskriftsbestemmelser

Forskrift om tildeling av myndighet etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 3-7 tredje ledd

§ 1 *Tildeling av myndighet til Nye Veier AS for å utarbeide og fremme arealplan*

Nye Veier AS kan etter samråd med planmyndigheten utarbeide og fremme forslag til arealplan for større samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur, og beslutte å legge slike planer ut til offentlig ettersyn etter bestemmelsene for vedkommende plantype.

Myndigheten gjelder forslag til reguleringsplaner for den utbyggingsportefølje som Nye Veier AS til enhver tid er overført ansvaret for. For kommunedelplaner er myndigheten avgrenset til å omfatte prosjektene E18 Dørdal-Tvedestrand og E18 Arendal-Grimstad.

§ 2 *Forbud mot delegering av myndighet*

Myndigheten etter § 1 kan ikke delegeres videre.

§ 3 *Ikrafttredelse av forskriften*

Forskriften trer i kraft straks.